A°. 1847. N°. 211.

Opregte HAARLEMSCHE Woensdagsche COURANT van 8 September.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van den Zondag, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

FRANKFORT, 5 September.

De berigten uit Rome melden, dat de ijzerbanen naar de grenzen van Napels en van Modena, tot welker aanleg de Paus verlof heeft verleend, zullen worden tot stand gebragt door twee genootschappen, welke zich tot dat einde hebben gevormd, en die den vereischten borgtogt zullen stellen, dat zij aan de verpligtingen, tot welke zij zich hebben verbonden, zullen voldoen. Deze borgtogten zijn op 92,000 en op 1,200,000 scudi bepaald.

Dezer dagen heeft de Paus de studerende jeugd, in de kerk der Universiteit vereenigd, bezocht en toegesproken. Hij heeft haren ijver en bescheidenheid geroemd; — de jongelieden vermaand, alleen naar zoodanige vrijheid te streven, als welke onafscheidelijk met de godsdienst verbonden is, — en om toch eene al te groote zucht naar nieuwigheden te onderdrukken; — met de verklaring, dat hij die hervormingen en verbeteringen aan zijn volk wilde schenken, welke met den aard der kerkelijke-staats-heerschappij bestaanbaar zouden zijn, doch ook deze laatste, in haar geheel en onverkort, in stand zoude houden. Zoo gemeld wordt, is de Paus bij die gelegenheid met veel geestdrift toegejuicht geworden.

Men sprak in Rome steeds van het bijeenbrengen van een observatie-leger bij Forli, 't welk niet minder dan 15000 man zoude moeten bedragen. Deze opgave is in elk geval gewisselijk zeer overdreven. Het geheele pausselijke leger kan thans zoo veel manschap niet opleveren. De geldmiddelen zouden buitendien kwalijk eenen dergelijken veel omvattenden maatregel gedoogen. Van het dadelijk derwaarts trekken van troepen wordt dan ook nog geene melding gemaakt. — De Prins *van Canino* (*Bonaparte*) en de bankier *Torlonia* willen de burgerwacht van Rome van veldgeschut voorzien. — Ten aanzien van den inhoud van zekeren brief, welken de sardinische Regering, bij de uitwisseling van het goedgekeurde handelstractaat, aan het bewind des Pauzen heeft doen toekomen, werd laatstelijk in Rome verbreid, dat het kabinet van Turin den Paus in 't algemeen hulp en ondersteuning had toegezegd, maar een en ander van deszelfs eigenen wil en begeerte afhankelijk had gelaten.

Het half-officiële blad der oostenrijksche regering, van 31 Augustus, heeft geantwoord op hetgeen door een der nieuw opgerigte romeinsche dagbladen, *la Bilancia*, onder dagteekening van den 20sten, nopens het gebeurde van Ferrara, is medegedeeld, en heeft daarbij beweerd, dat dit medegedeelde zich bijzonder onderscheidt door onjuiste opgaven, hatelijke aanmerkingen en leugenachtige berigten. Van de oostenrijksche zijde wordt op nieuw als zeker gesteld, dat Oostenrijk regt heeft, om ook de stad Ferrara te bezetten; — dat deze Staat dit regt nimmer heeft verloren, en hetzelve alzoo ten allen tijde mag uitoefenen; — dat, wel is waar, de kardinaal *Gonzalvi* in 1815 heeft geprotesteerd, maar dat dit protest, ongerekend eene vurige dankbetuiging voor de gewigtige diensten, welke de Keizer aan den Paus had bewezen, in verband heeft gestaan met een aantal andere protesten, als: tegen het niet terugbekomen van Avignon, het niet teruggeven der geestelijke goederen, en dergelijke, en derhalve als eene bloote formaliteit is beschouwd, even als weleer de protesten tegen den vrede van Munster in 1648 en tegen dien van Baden in 1714. — Intusschen wilde men in Rome weten, dat de oostenrijksche bezetting in Ferrara minder scherpe verordeningen in acht nam, dan bij het in bezit nemen van de stedelijke wachten en posten.

De verordening, welke in Rome tegen de zoogenaamde geheime drukpers is uitgevaardigd, bevat zeer scherpe bepalingen. Bij dezelve worden in 't algemeen alle boek- en steendrukkers gewaarschuwd, niets te drukken, 't welk niet door de commissie van censuur is gezien en goedgekeurd. — Men verzekerde, dat de kardinaal *Lambruschini* verzocht was, naar Rome terugtekeeren, onder den waarborg, dat hij persoonlijk niet zoude worden gemoeid.

Dezer dagen heeft de opperrabbijn *Moses Israel Kazzan* plegtig bezit genomen van zijne betrekking als hoofd der Synagoge te Rome, en bij die gelegenheid een psalm gedicht, waarin de Paus, zoo wel als de oprigting der burgerwacht, hoogelijk wordt geroemd, en de wensch wordt kenbaar gemaakt, dat de Israëliten als goede zonen mogen worden behandeld en uit den verachterden toestand, in welken zij zich bevinden, mogen worden verheven.

Bij de instelling van den nieuwen toscaanschen staatsraad, te Florence, heeft de Groothertog aan de menigte doen verkondigen, dat de inrigting eener burgerwacht in Toscane, welke van verschillende zijden zoo dringend wordt verlangd, eene der eerste aangelegenheden zal zijn, welke aan de overweging van die vergadering zal worden onderworpen, en haar tevens doen vermanen, om zich inmiddels rustig te gedragen en de openbare orde niet te verstoren.

In Venetie worden thans groote toebereidselen gemaakt voor het congres der italiaansche geleerden, 't welk aldaar zal gehouden worden. De graaf *Giovanelli*, voorzitter van het aldaar bestaande natuurkundige genootschap, heeft groote sommen uitgegeven, om zijn prachtig paleis voor de vergaderingen interigten. Laatstelijk waren reeds vele vreemdelingen tot dat einde aangekomen, en daaronder ettelijke personen, tot den geestelijken stand behoorende, welke uit den Kerkelijken Staat derwaarts waren gevlugt. Een dezer lieden was op het denkbeeld gekomen, om openlijk, op de St. Marcus-plaats, tegen den nieuwen Paus te gaan prediken; maar was spoedig, door tusschenkomst der oostenrijksche politie, daarin gestoord en voorloopig in het krankzinnigen-huis in verzekerde bewaring gesteld.

— Volgens een gerucht, in een silezisch dagblad vermeld, zou de Hertogin van Parma, *Maria Louisa*, uit hoofde van hare zwakke gezondheid, welke tegen de toenemende moeijelijkheden der regering niet bestand is, voornemens zijn, van het bewind afstand te doen, en haar verblijf in Oostenrijk te vestigen. Hare Staten zouden alsdan met het hertogdom Lucca vereenigd worden, hetwelk, gelijk men weet, met der tijd aan het groothertogdom Toscane moet vervallen.

— HH. MM. de Keizer en de Keizerin van Oostenrijk zijn den 1sten dezer, van hunne reis naar Stiermarken, te Schönbrunn teruggekomen. De aartshertog *Stefanus*, stedehouder van Hongarije, is den 28sten Augustus te Ofen aangekomen. Op zijn verzoek, hebben er bij deze gelegenheid geene feesten plaats gehad.

— Nadere brieven uit Athene, van den 22sten Augustus, bevestigen volkomen de reeds gemelde nederlaag van den generaal *Griziotis*, op het eiland Euboea, en behelzen nog eenige bijzonderheden over dien opstand. Het getal der rebellen wordt verschillend door de onderscheidene partijen opgegeven, doch schijnt nog al aanzienlijk te zijn geweest. Men verzekert, dat *Griziotis* veel landvolk op zijne zijde had weten te krijgen, door voortewenden, dat het bestuur hem gelast had, een corps aan te werven, voor het geval dat een oorlog tusschen Griekenland en Turkije mogt uitbreken. Ook hadden vele lieden, op hoop van plundering, zich aan zijne zijde geschaard. In het gevecht van 20 Augustus, waarin de koninklijke troepen eene volkomene overwinning hebben behaald, is, naar men zegt, het verlies aan beide kanten zeer aanzienlijk geweest. Door een der eerste kanonschoten is den generaal *Griziotis* niet alleen eene hand afgeschoten, maar heeft hij buitendien eene nog gevaarlijker wond bekomen. Terstond is hij door eenige zijner getrouwste soldaten naar het gebergte gebragt. Te Athene werd reeds het gerucht van zijnen dood verspreid. — Men achtte het, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, voor de grieksche regering van veel belang, dat aan dien opstand binnen weinige dagen een einde was gemaakt, omdat men *Griziotis*, zoowel wegens zijne dapperheid en vroegere aan het vaderland bewezene diensten, als uit hoofde zijner groote rijkdommen, voor een zeer gevaarlijk persoon hield.

— Uit Zwitserland zijn heden geene nadere berigten ontvangen. — In een door de dagbladen medegedeeld betoog uit het kanton Waadt, wordt de ook elders waargenomene vermindering van de oorlogzuchtige stemming op de volgende wijze voorgedragen:

„Men meene niet, dat de stemming in ons land oorlogzuchtig zij; integendeel denkt een groot gedeelte der radicalen en aanhangers van de regering, om vele redenen, met tegenzin aan eenen strijd tegen eedgenooten, welke zij tot dus verre altijd als vrienden en bondgenooten beschouwd hebben; zij denken met tegenzin aan de onvermijdelijke opofferingen en gevaren, welke een oorlog met het afzonderlijk Verbond zou opleveren. Nu de beslissing nadert, nu van Bern krijgsgeruchten tot ons overkomen, nu het welligt daarom te doen is, om vrouw, kinderen, vrienden, gewoonten en bezigheden te verlaten, en zich daarbij aan vele ontberingen en gevaren bloot te stellen, zijn velen, die zich vroeger heftig en hartstogtelijk tegen het afzonderlijk Verbond uitlieten, van oordeel, dat eigenlijk toch de bezwaren tegen de zeven kantons noch voldoende, noch duidelijk genoeg zijn, om een oorlog noodzakelijk te maken. Slechts zeer weinigen zijn voor den oorlog gestemd. Mogt men tegen de zeven kantons moeten oprukken, dan zou men hiertoe bereid zijn; doch niemand is hiertoe genegen. Dit was geheel anders voor negen jaren, toen, bij gelegenheid der onderneming van *Lodewijk Napoleon*, Zwitserland door Frankrijk met eenen inval bedreigd werd. Toen vatteden allen vol geestdrift de wapenen op, en spoedden zich naar de grenzen; geenszins om tegen eedgenooten, maar om tegen overmoedige, dreigende vreemden te strijden. Ook kan men niet ontkennen, dat het zwitsersche volk sedert 1838 veel van zijne veerkracht verloren heeft en de goede zeden verbasterd zijn."

— Een duitsch blad meldt, dat eene zuidduitsche regering aan de Bondsvergadering heeft voorgesteld, dat de regeringen mogten overeenkomen, om voortaan den uitvoer van de noodigste levensmiddelen onderling niet meer te belemmeren.

— Het voor eenige maanden te Berlijn opgerigte genootschap ter bevordering van den vrijen handel bekomt gedurig meer leden en voorstanders. In eene op den 27sten Augustus gehoudene bijeenkomst dezer vereeniging, heeft men zich zeer beziggehouden met een onlangs te Hamburg uitgekomen geschrift, waarin de nadeelen van het differentiale stelsel nadrukkelijk worden ontwikkeld, en waarin onder anderen wordt aangetoond, dat dit stelsel voor de duitsche reederij, handel en nijverheid de schadelijkste gevolgen zou hebben.

— Den 8sten Augustus zijn door een zwaren brand te Scutari, tegenover Konstantinopel, in zeer korten tijd 290 huizen in de asch gelegd.

— Groote zwermen sprinkhanen, uit de turksche provincien gekomen, rigten in sommige streken van Hongarije en Zevenbergen veel schade aan.

VAN DEN RIJN, 5 September.

Den 16den dezer zal de duitsche Bondsvergadering te Frankfort hare werkzaamheden voor den tijd van vier maanden schorsen, en de voorzitter, graaf *v. Munch Bellinghausen*, zich haasten, om naar Weenen terugtekeeren.

De zending van den graaf *v. Ficquelmont*, van Weenen naar Italie, heeft ten doel, om, door diplomatieke onderhandelingen, de moeijelijkheden, waarin de oostenrijksche regering gewikkeld is, met betrekking tot de italiaansche aangelegenheden, zoo veel mogelijk uit den weg te ruimen. Men zal den Paus trachten te bewegen, om niet verder te gaan met de invoering van zoogenaamde vrijzinnige instellingen, als welke, indien zij in het midden van Italie wortel konden vatten, het gezag van Oostenrijk in Lombardije en in Venetie op den duur en op eene bedenkelijke wijze zouden ondermijnen. Het zal echter te bezien staan, of de Paus, door het verlof geven tot het oprigten en wapenen van burgerwachten, niet reeds aan de menigte, vooral indien woelzieke buitenlanders zich daarmede bemoeijen, de middelen in handen heeft gegeven, om zijne regering te dwingen.

— De Hertog van Nassau wordt dezer dagen uit Schotland terug gewacht. — De Kroonprins en Kroonprinses van Beijeren verlaten het Schlangenbad en keeren naar Wurzburg terug. — De badplaatsen worden gaandeweg verlaten. In het afgeloopen saizoen is, zoowel in Wiesbaden, als in Homburg, weder sterk gespeeld.

— Verscheidene hoofd-vergaderingen van de Gustaaf-Adolfs-stichting, welke afgevaardigden naar de algemeene vergadering hebben gezonden, die den 20sten aanstaanden in Darmstad zal worden gehouden, zullen aldaar doen verklaren, dat, indien art. 25 der statuten in zoodanigen zin mogt worden opgenomen, dat het genoeg zal zijn, dat de lastbrief van een afgevaardigde in voldoenden vorm zij vervat, zonder dat de godsdienstige gevoelens van dien afgevaardigde in aanmerking behoeven te komen, zij zich zullen afscheiden. Men houdt het steeds als genoegzaam zeker, dat, ten aanzien dezer protestantsche instelling, eene scheuring zal plaats hebben, die welligt tot eene geheele ontbinding der vereeniging zal leiden, waarvan het gebeurde met *Rupp* als de hoofdoorzaak zal moeten worden beschouwd.

Bijzondere berigten uit Keulen melden, dat het besluit van den nieuwen Paus, betreffende de beginselen van *Hermes* en de handhaving van het verbod van deszelfs geschriften, bij een deel der geestelijkheid in dat oord een onaangenamen indruk heeft gemaakt, en dat men beweert, dat in Rome deze beginselen geheel verkeerd worden beöordeeld, en worden gehouden voor hetgeen zij niet zijn.

Een der bevorderaars van het zoogenaamde duitsche katholicismus, de heer *Dowiat*, bevindt zich thans in Noord-America, ten einde deze leer onder de menigvuldige, thans in dat land gevestigde Duitschers, zoo mogelijk, te verbreiden.

PARIJS, 5 September.

De benoeming van den hertog *van Aumale* als gouverneur-generaal van Algerie is nog niet officieel aangekondigd; maar men vindt, in afwachting daarvan, heden in den *Moniteur* eene koninklijke ordonnantie, bij welke het bestuur dezer volkplanting geheel wordt gereorganiseerd, en hetgeen deswegens bij verordeningen van de jaren 1845 en 1846 was bepaald, wordt afgeschaft. — Bij de thans uitgevaardigde ordonnantie wordt in elke der drie provincien van Algiers, Oran en Constantine, een afzonderlijk bestuur voor de burgerlijke zaken ingesteld, waarvan de hoofden, onder de benaming van directeurs, het bewind over al de burgerlijke aangelegenheden, de geldmiddelen en de openbare werken daaronder begrepen, zullen voeren, en met den gouverneur-generaal in dadelijke betrekking zullen staan. Aan elken directeur zal een raad van directie worden toegevoegd. De raad voor de contentieuse zaken, welke thans voor geheel de volkplanting bestaat, vervalt, en de werkzaamheden van dien raad worden opgedragen aan de provinciale besturen. Voorts zal den gouver-

neur-generaal een algemeene raad van administratie worden toegevoegd, die door hem zelven zal worden gepresideerd, en verder zal bestaan uit tien leden, namelijk, de hoofden der krijgsmagt ter zee en te land, den procureur-generaal, den directeur-generaal der burgerlijke zaken, dien der arabische aangelegenheden en nog vier burgerlijke raadslieden. In dezen raad zullen ook de luitenant-generaals, bevelhebbers der verschillende provinciën, daartoe geroepen wordende, zitting kunnen nemen.

Bij eene tweede ordonnantie wordt bepaald, dat de voorloopige afstand van gronden, van minder bedrag dan 25 hectares, zal worden verleend door de directeurs, na te hebben gehoord den raad van directie, — en in de landstreken van gemengden aard, door de militaire provinciale bevelhebbers, na te hebben gehoord een raad van deskundigen, op de plaats zelve te benoemen. De voorloopige afstand van gronden van meer dan 25 en tot 100 hectares zal worden verleend door den gouverneur-generaal, na te hebben gehoord den algemeenen raad van directie, en de afstand van gronden, van nog grootere uitgebreidheid, door den Koning, na daarop het berigt van den staatsraad te hebben ingewonnen.

Deze laatste beschikking wordt aangemerkt als een bewijs, dat men wel kennis draagt van zekere ongeregeldheden en ongeregtigheden, waaraan men zich in Algerie heeft schuldig gemaakt, en in 't vervolg zoo veel mogelijk daartegen wil waken. Aan het opmaken van de ordonnantie, nopens de magt en de bevoegdheid van den gouverneur-generaal, wordt thans gearbeid. De minister *Guizot* heeft de hand daarin. Men wil, dat de nieuwe minister van oorlog, generaal *Trezel*, bedacht is geweest op het daarstellen van wettelijke waarborgen, ten gunste van personen en eigendommen; maar dat zulks als ongeraden is beschouwd en afgewezen, en dat men heeft begrepen, het hoofdbestuur over de volkplanting in 't moederland te moeten behouden.

— Het berigt, dat de zending van den generaal *Narvaez* naar Madrid is mislukt, wordt bevestigd. Van de ministeriële zijde wordt deswegens het volgende medegedeeld: „De generaal heeft zich in de eerste plaats gewend tot de hoofden der gematigde partij, en wel tot den gewezen minister van financien, den heer *Mon*. Deze heeft erkend, dat geen bewind in Spanje duurzaam konde zijn, dan ondersteund door deze partij; — dat hij persoonlijk geen deel konde nemen aan het ministerie, maar niet gelast was, dit ten aanzien van den heer *Pidal* te verklaren. Daarop heeft de generaal eene lijst opgemaakt van dertien personen, welke in aanmerking zouden kunnen komen, en op welke de namen van de heeren *Benavides*, *Pidal*, *Mazzaredo* en ook van *Ros de Olano* en *Sartorius* werden gevonden. Na het opmaken van deze lijst heeft het burgerlijk opperhoofd van Madrid, de heer *Escosura*, zich bij den generaal laten aandienen, met het dringend verzoek, om ook den heer *Salamanca*, den tegenwoordigen minister van financien, op de lijst te brengen. De generaal heeft begrepen, dat geen derde het regt had, om zich met deze aangelegenheid te moeijen, en dat hij de lijst onveranderd moest behouden. Alstoen heeft hij zich met dezelve naar de Koningin begeven, en heeft H. M. hem des nachts terug ontboden, om haar besluit te vernemen. Bij deze tweede zamenkomst heeft de Koningin verklaard, op de lijst geene namen te vinden van de lieden, welke zij daarop verlangde te zien, en na eenige eerbiedige aanmerkingen van den generaal, hierop nederkomende, dat hij de lijst kwalijk konde veranderen, heeft H. M. te kennen gegeven, dat zij zoude trachten met het nog bestaande ministerie het bewind te blijven voeren."

In deze berigten wordt verzekerd, dat de last, aan den generaal gegeven, om een nieuw bewind te vormen, niet bepaaldelijk was ingetrokken; maar dat men niettemin vrij algemeen verzekerde, dat dit geschieden zou, en dat de heer *Pacheco* stellig had verklaard, zich aan het bestuur te willen onttrekken. — In die berigten wordt ook verzekerd, dat het bezoek van den generaal *Narvaez* bij den Koning, op het Pardo, alleen eene daad van beleefdheid is geweest, en niet meer.

In andere berigten, die mede van goederhand afkomstig schijnen te zijn, gaat men verder, en wordt beweerd, dat de woordenwisseling van de Koningin met den generaal *Narvaez* tamelijk levendig is geweest, en dat H. M. daarbij heeft verklaard, ministers te verlangen van de bewegingspartij, en geene andere; — dat zij niet heeft gelet op de aanmerking, dat die lieden, zoowel uithoofde van hunnen stand, als beginselen, de bitterste vijanden waren van haren troon en voorregten, en den generaal ten slotte te kennen heeft gegeven dat niet *zij* hem naar Madrid had geroepen; — dat hij zijne zending als geëindigd konde beschouwen en zich verwijderen.

De wending, welke deze zaak heeft genomen, wordt eenig en alleen toegeschreven aan de woelingen van de bewegingspartij, ondersteund en geleid door den britschen gezant. — Men moet den generaal *Serrano* het bevel over Katalonie hebben aangeboden, 't welk hij echter dadelijk heeft afgeslagen. Hij gaat door als degeen, welke het voorstel door den heer *Escosura* aan den generaal *Narvaez* heeft laten doen, welke laatste alsnu in Spanje aan het hoofd staat van de zoo magtige gematigde partij. Beide de partijen staan thans tegen elkander over, en men ziet met belangstelling berigt te gemoet, nopens de wijze, waarop de strijd zal eindigen.

[Latere berigten melden, dat het ontslag van den heer *Pacheco* en zijne ambtgenooten is ingediend en aangenomen, en dat in Spanje een nieuw bewind is ingesteld, in den zin der bewegingspartij en onder de leiding van den aangebleven minister van financien, den heer *Salamanca*.]

— Men wacht eerlang berigt van het begin der vijandelijkheden tusschen de troepen van den Emir *Abd-el-Kader* en die van den Keizer van Marocco, welke laatste in vrij aanzienlijken getale, onder bevel van een der zonen van dien Keizer, bij Tazza zijn bijeengetrokken. — Ook de Emir heeft zich in allen ernst ten strijde toegerust. Hij heeft geen geldgebrek, — beveelt over manschappen, die alles voor hem over hebben, en heeft de bevolking des lands op zijne hand. Hij zal zich denkelijk in geen algemeen gevecht inlaten, maar zijn vijand door den kleinen krijg en nachtelijke overvallen trachten afte matten, in de hoop, dat een deel van deszelfs krijgsmagt tot hem zal overkomen. — De fransche regering heeft bevredigende berigten bekomen, ten aanzien van het mondgesprek van den spaanschen gouverneur van Melilla met den Emir. De eerstgenoemde is de onderhandelaar geweest voor het loskoopen van de fransche krijgsgevangenen, en schijnt zich daarbij niet kwalijk te hebben bevonden.

— De heer *Eynard* heeft zich in der tijd verbonden, om ten behoeve van Griekenland 500,000 fr. voor verschenen renten aan Engeland te betalen, toen deze mogendheid de betaling daarvan vorderde, onder bedreiging van middelen van bedwang, waardoor de eerstgenoemde Staat in ongelegenheid zoude zijn geraakt. — Alvorens echter den dien ten gevolge aangeboden wissel te accepteren, heeft de heer *Eynard* willen weten, of Engeland andermaal, onder gelijke bedreiging, gelijke betaling voor later te verschijnen renten zoude vorderen, als wanneer Griekenland opnieuw in ongelegenheid zoude geraken, zonder door zijne opoffering te zijn gebaat. Op dien grond is de wissel geprotesteerd van non-acceptatie, en heeft de heer *Eynard* zich voorbehouden te handelen, zoodanig als hij in het wel begrepen belang van Griekenland zoude meenen te behooren.

— In een berigt uit Bologna van den 28sten wordt gemeld, dat een geestelijke, die in den omtrek de bevolking ten gunste van Oostenrijk in beweging wilde brengen, is gevat. — Den 22sten had de oostenrijksche bevelhebber van Ferrara de pauselijke voorposten voor Bologna verkend. — Men had twee vreemde schepen voor den mond van den Po gezien, en dadelijk onder de menigte verbreid, dat deze bodems geene andere waren dan engelsche oorlogschepen.

Men heeft met scheepsgelegenheid berigt uit Civita-Vecchia van 28, — uit Livorno van 29, en uit Genua van 30 Augustus. In Livorno liep het gerucht, dat het bij Ferrara tusschen de Oostenrijkers en de Romeinen tot een gevecht was gekomen, waarbij de laatsten, gelijk van zelf spreekt, de overhand hadden behouden. Aan de ongegrondheid van dit gerucht kan kwalijk worden getwijfeld.

— Gisteren avond verhaalde men, dat de minister van oorlog last had gegeven, om acht batterijen veldgeschut te organiseren.

— De stoomvaart-dienst tusschen Havre en Nieuwjork voldoet aan de verwachting. De stoomboot *Union*, die den togt heen en weder met den meesten spoed heeft volbragt, is laatstelijk weder met 171 passagiers en eene volle lading vertrokken.

LONDEN, 5 September.

De nieuwe ministers in Portugal, benoemd bij besluit van 22 Augustus j. l., hebben bij het aanvaarden hunner betrekking een zoogenaamd programma bekend gemaakt, waarin zij hoofdzakelijk verklaren, dat de bevrediging en verzoening van al de partijen den grondslag van hun bestuur zal uitmaken; — dat zij het Charter zullen eerbiedigen en naleven, en al de met vreemde mogendheden aangegane verbindtenissen zullen vervullen; — dat zij het land zullen besturen, naar de beginselen van zedelijkheid, regtvaardigheid, eerlijkheid en onafhankelijkheid.

— Z. K. H. prins *Waldemar* van Pruissen is eergisteren, van eene reis door het noorden van Engeland en door Schotland, in deze hoofdstad teruggekomen.

— Door de nederlaag, welke eene afdeeling britsche troepen, in het midden van Junij, bij het gevecht met de Kaffers geleden heeft, is hier op nieuw de aandacht zeer gevestigd op de aangelegenheden der Kaap-kolonie. Ofschoon het verlies aan de zijde der troepen bij die gelegenheid niet groot is geweest, blijkt echter uit de geheele toedragt der zaak, dat de Kaffers geheel de bovenhand, en de onzen hun behoud slechts aan eene overhaaste vlugt te danken hebben gehad. Deze omstandigheid, nu, dat 250 man geregelde britsche troepen zijn geslagen door eenen hoop onbeschaafde vijanden, welke, voor zoo veel hij met geweren was gewapend, slechts vier malen talrijker was, beschouwt men als een doorslaand blijk van de slechte organisatie der britsche krijgsmagt in de kolonie, en in de eerste en voornaamste plaats wordt dan ook ten sterkste aangedrongen op eene spoedige en afdoende verbetering in dit opzigt. Van den kant onzer bewindslieden wordt deze bedenking niet tegengesproken, maar doet men opmerken, dat de ligging des lands, met opene grenzen ter lengte van omstreeks 300 mijlen, eene behoorlijke verdediging tegen de Kaffers zeer moeijelijk maakt, en dat alle pogingen, die sedert 1819 aangewend zijn, om die naburen in bedwang en rust te houden, niet minder op de trouweloosheid, dan op den krijgshaftigen aard van die gevaarlijke vijanden, schipbreuk hebben geleden. Tevens echter geeft men van dien kant te kennen, dat afdoende maatregelen nu niet langer vermeden kunnen worden, en dat de Kaffers, nademaal zij als vijanden en als vrienden in gelijke mate onhandelbaar zijn, geheel aan het britsche gezag onderworpen dienen te worden, en dan als *britsche onderdanen* gewis minder schadelijk zullen zijn, dan tot dus ver. — Welke middelen men denkt te werk te stellen, om tot deze onderwerping te geraken, voegt het ministeriële blad, 't welk op deze wijze spreekt, er niet bij.

— Zondag j. l., bij gelegenheid van een hevig onweder, is de bliksem ingeslagen in de kerk te Welton (op een paar uren afstands van de stad Lincoln), terwijl daar de gewone godsdienst-oefening werd gehouden. Na den toren getroffen te hebben, is een straal binnen in het kerkgebouw langs een der muren afgedaald, en vervolgens nabij eenige metalen kandelaars in den grond geslagen. Een man, welke digt bij die kandelaars stond, is oogenblikkelijk gedood, en niet alleen in deszelfs nabijheid, maar ook op onderscheidene andere plaatsen in de kerk zijn vele personen neergevallen, van welke acht met belangrijke brand-wonden zijn gevonden. Het kerkgebouw heeft almede eene belangrijke beschadiging bekomen; op meer dan eene plaats schijnt de bliksem zich door de muren een doortogt te hebben gebaand. De ontsteltenis en verwarring onder de aanwezige personen was des te grooter, omdat het gebouw met een zwavelachtigen rook vervuld was, welke deed vermoeden, dat er ook brand in hetzelve was ontstaan, — 't welk echter bij onderzoek ongegrond is bevonden.

BRUSSEL, 6 September.

De ordonnantie, bij welke eenige arrondissements-commissarissen worden afgezet, of elders verplaatst, ziet het licht, en beantwoordt aan hetgeen men daarvan verwachtte. — Het aantal dergenen, welke de nieuwe bewindslieden lastig vallen met aanvragen, om in ambten en bedieningen geplaatst te worden, vermindert niet. Vreemd is het, dat die lieden voor verre het grootste gedeelte behooren tot de aanhangers van een gemengd ministerie, of tot die van het afgetreden bewind.

De nieuwe ministers *Rogier* en *Veijdt* zijn in Antwerpen bijna eenstemmig op nieuw als leden van de Kamer der Gedeputeerden benoemd. Van de 2088 stemgeregtigden hebben echter slechts 685 deelgenomen aan de verkiezing, en hebben zich derhalve meer dan twee derden daaraan onttrokken.

— Omtrent den moord op het plein van St. Gery is nog niets ontdekt. De vrouw, welke aangehouden was, is onschuldig bevonden en in vrijheid gesteld.

'S GRAVENHAGE, 6 September.

De gouverneur der provincie Zuid-Holland heeft den 24sten Augustus jl., eene circulaire gerigt aan burgemeesters en assessoren der gemeenten ten platten lande, waarin te kennen gegeven wordt, dat de verhooging, welke de hoofdelijke omslagen in onderscheidene gemeenten successivelijk hebben ondergaan, hier en daar de behoefte hebben doen gevoelen, om een gedeelte der benoodigde middelen voor de gemeentekassen, door opcenten en eene eigene belasting op de rijks-accijnsen, te vinden, waartoe in sommige gemeenten ten platten lande dezer provincie is overgegaan, terwijl men in andere, in welke hiervoor mede alle reden zoude bestaan hebben, tot dus ver hiervan is teruggehouden door de bedenking, dat, zoo lang eene soortgelijke belasting niet ook in de aangrenzende gemeenten bestaat, dezelve, zonder aanzienlijke kosten van surveillance, geene noemenswaardige opbrengst zoude hebben, en de in de belaste voorwerpen neringdoende ingezetenen, door den frauduleusen invoer van elders, in hunne middelen van bestaan zeer zouden worden benadeeld. Het is den gouverneur echter voorgekomen, dat deze niet verwerpelijke bedenking kan worden weggenomen, en de moeijelijkheden, welke de heffing van hooge omslagen medebrengt, zeer zouden worden verminderd, indien men tot de heffing van opcenten op sommige rijks-accijnsen in al de gemeenten ten platten lande, naar een gelijk tarief, konde overgaan. Naar de schatting des gouverneurs, is het buiten zeer dringende behoeften, vooral ten platten lande, ongeraden, tot het belasten der eerste levensbehoeften boven de reeds voor het Rijk geheven wordende belastingen overtegaan, en uit dat oogpunt acht hij de heffing van opcenten op het gemaal en op de brandstoffen, als algemeenen maatregel voor de gemeenten ten platten lande, minder raadzaam; maar dit is het geval niet met eene plaatselijke belasting op het gedistilleerd, de likeuren, den wijn en zelfs het geslagt, en het zoude alzoo den gouverneur wenschelijk voorkomen, dat, gelijk reeds op die voorwerpen, in sommige gemeenten der provincie, eene plaatselijke belasting of opcenten worden geheven, dezelve in al de gemeenten ten platten lande van dit gewest en tot een gelijk bedrag werd ingevoerd, waartoe de helft van het bedrag van den rijks-accijns, of 50 opcenten, is voorgekomen zonder bezwaar te kunnen worden ingevorderd.

Onder mededeeling dezer consideratien, heeft de gouverneur de besturen verzocht, bij den gemeenteraad in overweging te doen nemen, of, bijaldien in de aangrenzende en naburige gemeenten eene gelijke heffing plaats heeft, er geene termen bestaan, om, tot vermindering van den hoofdelijken omslag, over te gaan tot het doen heffen, ten behoeve der gemeentekas, van eene plaatselijke belasting van *f* 6 per vat van het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd van 100 graden sterkte, van de likeuren en siroop van punch, gelijkstaande met 50 opcenten voor het binnenlandsch, 30 voor het buitenlandsch gedistilleerd, en 20 voor de likeuren en siroop van punch, van *f* 6 per vat wijn, van 2 centen per pond spek van elders ingevoerd, mitsgaders 50 opcenten op het geslagt van het in de gemeente veraccijnsde. Aangenaam zou het den gouverneur zijn, indien deze zijne beschouwing eenen algemeenen bijval mogt vinden, zoodanig, dat al de gemeenten, of althans al degenen, die op hetzelfde eiland of binnen eenen bepaalden kring gelegen zijn, daarin toetraden, en de invoering van zoodanige eenparige belastingen daarvan het gevolg mogt zijn. — Voor zoo ver in sommige gemeenten reeds opcenten of belasting op de genoemde voorwerpen worden geheven, en die voor een lager of hooger bedrag zijn toegestaan, of die heffing slechts over eenige dier accijnsen plaats heeft, heeft de gouverneur de betrokkene burgemeesters verzocht, bij den raad hunner gemeente in overweging te brengen: in het eerste geval, om die belasting tot het boven opgegeven bedrag te verhoogen; in het tweede, om die te verminderen, en in het laatste, om dezelve ook tot de thans niet belaste voorwerpen uittestrekken.

'S GRAVENHAGE, 7 September.

Men verneemt, dat in de volgende zitting van de Staten-generaal, in October aanstaande, aan de vergadering zullen worden aangeboden nieuwe ontwerpen van wet, uitmakende het tweede en derde boek van het nederlandsche wetboek van strafregt.

— Er wordt in deze residentie verzekerd, dat de luitenant-generaal *Schuurman* tot kanselier der beide nederl. ridder-orden zal worden benoemd, in plaats van Z. Exc. den baron *Schimmelpenninck van der Oije*.

AMSTERDAM, 7 September.

Het bestuur der Ned. Handelmaatschappij heeft heden bekend gemaakt, dat de in veiling, zoo alhier als te Rotterdam, opgehoudene koffij, gelijk mede die, welke te Middelburg mogt worden opgehouden, aan de markt zal verblijven, tot dat de eerste veiling van het jaar 1848 zal zijn aangekondigd; — echter niet dan tot eene verhooging van ten minste 1 c. boven den prijs, waarvoor de koffij is opgehouden.

Uit een overzigt, betrekkelijk de nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van den sterken drank, voorkomende in het maandblad *de Volksvriend*, blijkt, dat het aantal geschriften, door de vereeniging uitgegeven, bedraagt 61000 tractaatjes, 9000 exemplaren van het *groote Huiskruis*, 3000 van *Huijdecoper's woord*, en 2500 verslagen. Voegt men daarbij 500 exemplaren der eerste vertaling van *Böttcher's Huiskruis* en 2800 van het *Morgenslokje*, dan bedraagt dit te zamen bijna 79000 exemplaren, die meestal *gratis* of tot zeer geringen prijs zijn verspreid geworden. Van het blad *de Volksvriend* wordt in het overzigt gezegd, dat het sedert een jaar, maandelijks, ten getale van bijna 1600 exemplaren, de afschaffingszaak, niet alleen door geheel Nederland, maar ook in onze oost en west-indische bezittingen bekend maakt, herinnert en tracht te bevorderen. Het getal der correspondenten van de Vereeniging bedroeg in Mei ll. 202, verspreid in 108 plaatsen dat der afdeelingen 16 en der leden 3886.

Uit het gemeld maandblad blijkt voorts, dat de sterke drank, in de nieuw ontgonnen en belangrijke Anna-Paulowna-Polder, een sterken tegenstand ondervindt van de zijde der permanente commissie uit den raad en van het bestuur der Anna-Paulowna Maatschappij. Zij heeft zich in het algemeen bereid verklaard, om, *waar zij kan*, het gebruik van sterken drank in den polder tegen te gaan. Ten blijke, dat deze verzekering haar ernst is, deelt zij aan het hoofdbestuur der Vereeniging mede, dat zij besloten heeft, dat onder de voorwaarden van verhuring der arbeidswoningen van nu af in het vervolg eene bepaling zal worden opgenomen, dat in de verhuurde woning geene tapperij zal mogen worden uitgeoefend, noch eenige sterke drank zal mogen worden verkocht.

Bij het hoofdbestuur der Vereeniging is ontvangen eene uitnoodiging tot het zenden van afgevaardigden ter derde algemeene vergadering der duitsche afschaffings-genootschappen, die gehouden zal worden te Brunswijk, den 4, 5 en 6 October aanstaande.

— Te Zwolle worden de werkzaamheden aan de gas-fabriek met kracht voortgezet. Het voornemen is, om de nieuwe verlichting reeds in den aanstaanden winter intevoeren.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN

AMSTERDAM, 7 *September*.

	pct.				gebl.
Nederl. Werk. Schuld	2½	55¾	à	56	55$\frac{15}{16}$
„ „ „	3	68	„	¼	68¼
„ „ „ resc.	3	68⅛	„	¼	68⅛
„ „ „	4	87¾	„	88	87⅞
„ Oost. Ind. Leen.	4	87¾	„	88	88$\frac{1}{16}$
„ Am. Synd.	3½	67¾	„	68¼	68
„ Handelmaatsch.	4½	168½	„	169	168⅝
„ Holl. Spoorw.			„		
„ Rijn „	4½	101¾	„	102¼	102
„ Aand. Haarl. Meer	4		„		
Engeland. Gecons.	3		„		
Frankrijk. Inschr. grootb.	3		„		
Rusland. Obl. bij *Hope en C.*	5	105¼	„	½	105⅜
„ „ „ 1828/29	5	105	„	¼	105¼
„ „ Amst. 1831	5	96	„	¼	96¼
„ leen. 1840	4	89¼	„	½	89½
„ inschr. *Stieglitz*	4	88¾	„	89¼	89
„ „ grootb.	6	68½	„	69	68¾
„ Certific.	6		„		
„ negot. Hamburg	5		„		
Polen. Aand. 1829 *f* 300:—			„		
„ „ 1835 *f* 500:—			„		
„ Oblig.	4		„		
Portugal. Negot. Londen	3	25½	„	26	25⅞
„ „ „	4	25¾	„	26	25$\frac{15}{16}$
„ Binnenl.	5		„		
Spanje. Negot. Londen 1834	5	15	„	¼	15¼
„ „ onbep. St.	5	14¾	„	15	
„ Coupons		12½	„	¾	
„ negot. Londen 1842	3	31	„	½	31¼
„ Binnenl. Schuld	3	23½	„	24¼	24
Oostenrijk. Ween. Bank *Goll*	5		„		
„ „ „ „	4		„		
„ Metalieken	5	102¼	„	½	102$\frac{7}{16}$
„ „ neg. Londen	5		„		
„ „	2½	52	„	½	52¼
Nieuw Grenada. Negot. Londen.	1	19½	„	20	19¾
Venezuela. Negot. Londen	2		„		
Mexico. Negot. Londen	5		„		
Louisiana bij *Hope en C.*	5		„		
Geld op Beleening		4	„		
dito op Prolongatie		4	„		

Brazilie neg. van 1824, 86¼.

In het begin der beurs was heden de markt in binnenl. fondsen flaauw, doch dezelve is ten slotte weder als gisteren gebleven; de 2½ pc. 55⅞, $\frac{15}{16}$; de pc. 68⅛, ¼; de 4 pc. 87⅞; Handelm. 168¾, ⅝. Van buitenl. fondsen waren Russische weder aangeboden; Portug. en Spaansche hooger, zijnde zoowel 3 als 5 pc. ruim ¼ pCt. in prijs verbeterd; Brazilie aangeboden.

Gisteren zijn ter beurze van Parijs de 3 pc. fransche renten 76 fr. 60 gebleven; de 5 pc. 118 fr. 20; spaansche binnenl. 3 pc. 24½.

MADRID, 31 Augustus. De 5 pc. 17; de 3 pc. 26⅛; Coup. 15.

BERLIJN, 4 September. De 4 pc. Russen bij *Hope* 94¾; dito bij *Stieglitz* 94½. Polen 84.

FRANKFORT, 5 September. Metall. 105⅛. De 2½ pc. Ned. 55¾. De 3 pc. Spaans. binnenl. 24⅜.

PARIJS, 5 September. De 3 pc. ult. 76,55, bij *Tortoni*.

ANTWERPEN, 6 September Ard. 14$\frac{13}{16}$; de 3 pc. binnl. 24¼; Coupons 12½.

WISSELCOURS.

Amsterdam, 7 September 1847.

Londen 2 m. *f* 11,92½; id. kort *f* 12,05, geld. Disconto 4 pc.

MARKTBERIGTEN.

ROTTERDAM, 6 September. *Tarwe:* Zeeuws., Vlaams. en Overm. minder ter markt en tot vorige prijzen opgeruimd; goede en puike nieuwe *f* 11 à *f* 12; mindere *f* 9,50 à *f* 10,50; jar. *f* 12,50 à *f* 14,25; Poolsche als voren; nieuwe roode bij kleinen aanvoer ruim prijshoudend; 154 p. witb. Poolsche *f* 440; 153 p. bonte dito *f* 410; 153 p. roode Koningsberger *f* 340; 157 p. Odessa Poolsche *f* 390; 158, 160 p. Cubanca *f* 280, *f* 380; 162 p. nieuwe Hoogl. Kleefsche *f* 380, *f* 385, *f* 390; 161, 163 p. dito *f* 390; 164 p. dito *f* 395, *f* 400; 160 p. dito Bovenl. *f* 360. — *Rogge:* Overm., Zeeuws. en Vlaams., als voren, *f* 7,80 à *f* 8,80; Buitenl., in den loop van vorige week tot iets hooger prijs gedaan, vond heden op die verhooging maar weinig koopers: 140 p. Archangel *f* 220; 141 p. dito *f* 215. Ter beurze: 141, 142 p. Petersburger *f* 210; 141 p. Coursche *f* 240; 145 p. Eupatoria *f* 224. — *Gerst:* Zeeuws., Vlaams. en Overm. als voren; winter *f* 5,70 à *f* 6,30; dito zomer *f* 5,50 à *f* 6; voorts in veiling: 122 p. Turksche *f* 148, *f* 151. — *Haver* traag; Zeeuws. en Inl. korte *f* 4 à *f* 5,20; dito lange *f* 3,20 à *f* 4,20. — *Boekweit*, op 140 p.: n. Noord-Brab. *f* 280 à *f* 300; jar. Rozend. *f* 290; dito Gordijker *f* 265; Holst. *f* 230, *f* 235, *f* 240; o. Frans. *f* 190. — *Koolzaad* lager verkocht; puik Zeeuws. Vlaamsch en Overmaasch van 60 tot 61½ £ vl.; mindere kwaliteit en Flakkeesch van 57½ tot 60 £ vl.

'S HERTOGENBOSCH, 4 September. *Rogge f* 7,25 à *f* 7,80. *Boekweit f* 7,35 à *f* 9,35. *Haver f* 3,40 à *f* 3,60. *Aardappelen f* 1,70 à *f* 2,40.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 7 September. Den 6den dezer zijn in Texel binnengekomen het schip *Petrus*, kapt. Stokvliet van Matanzas, van Duyn van Seaham, met verlies van bezaansmast, voorsteng, zeilen, ankers, boot, verschansingen en overgeworpen lading, Broeksmit, Sonntat en Thornoe, alle 3 van Archangel, Gjersoe en Frost, beide van Drammen, gisteren nog Juul van Petersburg, en uitgezeild M'Leish (st.) naar Londen; de wind w. tot w. n. w.

Den 4den dezer is in het Vlie en den 2den en 3den dezer in Terschelling niets gepasseerd.

Den 3den dezer is in de Eijerlandsche gronden verongelukt het schip *Hendrika Jantina*, kapt. Struik, van Petersburg naar Rotterdam, het volk is gered.

Den 3den dezer is achter de Westen op Texel gestrand en het onderste boven geslagen het schip *Junge Caroline*, kapt. Zuhr, van Memel naar Antwerpen, de equipagie is daarbij omgekomen.

Den 23sten Aug. is bij Mandahl lek en met andere schade binnengeloopen het schip *Pröven*, kapt. Gesner, van Dantzig naar Amst.

Den 29sten Aug. zijn bij Portland gepraaid de schepen *Erfprinses van Oranje*, kapt. Kaleshoek en *Johan Jacob*, kapt. van Geelkerken, beide van Rotterdam naar Batavia; den 3den dito op 13° 33′ n. b. en 25° 17′ w. l. het schip *Claudius Civilis*, kapt. Ingerman; den 26sten Junij op 2° 18′ z. b. en 24° 37′ w. l. het schip *Philips van Marnix*, kapt. van Duyn en 24 dito op 1° z. b. en 23° w. l. het schip *Neerlands Indien*, kapt. Delclisur, alle 3 van Amsterdam naar Batavia.

Te Harlingen is aangekomen Anderson van Amsterdam naar Abo met schade. Te Zoltkamp Kranenborg en Ellens, beide van Newcastle, Hangelbroek en de Groot, beide van Noorwegen. Te Brouwershaven het schip *Sphinx*, kapt. Cramer van Batavia, Thomas, Howes en Lane, alle 3 van Leverpool, Todd van Newport en Race van Londen. Te Zierikzee Gaspar van Sunderland. Te Vlissingen Kjar van Buenos-Ayres, Clark van Havana, Hoepcke van Sierra Leona, Kock van Ibrail, Poulain en Clausen, beide van Marseille, Salmon van Corunha, Toutain van Havre, Kuyper van Leverpool. Te St. Helena het schip *A. R. Falck*, kapt. Boulet, van Batavia naar Amsterdam.

*** De commissie van het fonds, daargesteld ten behoeve der weduwen en weezen, nagelaten door de slagtoffers van het ongeluk op den IJssel, bij Hattem, heeft ontvangen van den heer *W. E. J. Tjeek Willink*, boekhandelaar te Zwolle, de som van *zes honderd vier en zeventig gulden zes en tachtig centen* als opbrengst, na aftrek der kosten, van de aan HH. inteekenaren afgeleverde verhalen van den heer *J. de Vries*, en betuigt langs dezen weg haren dank aan allen, die door hunne inteekening zoo welwillend hebben bijgedragen tot het leenigen van het lot dier ongelukkigen.

Hattem, B. H. SOUMAN, waarnemend Burgem.
4 September 1847. H. NAUWMAN v. d. ROEST, Predt.

*** Ook bij den gunstigen oogst der aardappelen blijft er in deze en omliggende gemeenten groote behoefte bestaan aan kleedingstukken en dekking voor de armen, waarin noch door hen zelve, noch door de bestaande fondsen kan voorzien worden. Wij brengen daarom onzen dank toe aan de edele gevers van wien wij tot voorziening in deze behoefte ontvangen hebben: van J. te Rotterdam *f* 20; door tusschenkomst van den heer *J. T. van der Veur*, van C. te Rotterdam een bankb. à *f* 25, en door tusschenkomst van den wel-eerw. heer ds. *H. M. M. Rappard*, van Zaandam *f* 50.

Zoelmond, J. C. VAN DER VEUR, Predt.
den 5den September J. KNOOP, Ouderl.
1847. F. A. BENTE, Diaken.

PROVINCIE NOORD-HOLLAND.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den vijftienden September 1847, des namiddags ten 2 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Staatsraad, Gouverneur der Provincie Noord-Holland, of bij deszelfs afwezen, door een der Leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het Lokaal van het Gouvernement, te Haarlem, worden Aanbesteed:

Het doen van eenige Vernieuwingen en Herstellingen aan de KERK en PASTORIJ der R. C. Gemeente te Osdorp.

Het Bestek, op welke deze Aanbesteding zal plaats hebben, zal ter lezing liggen, behalve aan het Gouvernement van Noord-Holland, te Haarlem: te Osdorp, aan de Pastorij en in *de Dorps-Herberg*; te Halfweg Haarlem en Amsterdam, in het Logement bij *de Vries*; te Haarlem, in *de Kroon*, in *het Noord-Hollandsche* en in *het Bossche Koffijhuis*, en in het Logement *de Halve Maan*; te Amsterdam, in het Logement *het Wapen van Medemblik*, op den Dam, in het Koffijhuis *het Vosje*, bij het plein van de voormalige Beurs, in het Logement *het Harlinger Veerhuis*, op de Texelsche Kade, in *de Nieuwe Stads-Herberg*, aan het IJ, in *de Beerebijt*, buiten de Utrechtschepoort, en in *de Bel*, op den hoek van het Haarlemmerplein.

Zullende des Maandags vóór den dag der Besteding aanwijzing *in loco* worden gedaan, en inmiddels nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur E. DE KRUIJFF en bij den Opzigter H. H. DANSDORP, beide te Haarlem woonachtig.

*** Getrouwd:

NIJMEGEN, G. W. O. HUIJGENS
4 September 1847. C. A. H. ELIAS.

*** Getrouwd:

RUHRORT, JAN C. VAN ESSEN
5 September en
1847. ELEONORE M. W. VIELHABER.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

RIJNSATERWOUDE, P. VAN SCHRAVENDIJK,
5 September 1847. Weduwenaar van *A. Kroon*, met
G. VAN DER BOON.

*** Getrouwd:

ZEIST, M. H. A. VILLERIUS
6 September 1847. en
M. A. VAN STEVENINCK.

*** Op den tweeden September 1847 is te LEEUWARDEN van eenen welgeschapen ZOON bevallen, de Hoog Wel-Gebore Vrouwe *SARA SUSANNA ENGELEN*, geboren *CATS*.

*** Heden beviel allervoorspoedigst van een' ZOON, *JEANNETTE D'AMBLÉ*, geliefde Echtgenoote van

AMSTERDAM, P. ELIAS.
4 September 1847.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER, de Hoog Gebore Vrouwe *A. H. C.* Gravinne *VAN LIMBURG STIRUM*, geboren *VAN DER WIJCK*.

ZUTPHEN, 5 September 1847.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, *CORNELIA DE KLOPPER*, Echtgenoote van

ROTTERDAM, G. ECK JR.
5 September 1847.

*** Overleden, te KENTISH-TOWN, den 30sten Augustus l. l., in den ouderdom van 16 jaren, FREDERICK ROBERT, eenige Zoon van den Heer JOHN COXON, te *Londen*.

*** Op den 30sten Augustus 1847 is te BRIELS-NIEUWLAND, tot droefheid zijner Betrekkingen, in den ouderdom van 56 jaren overleden, de Wel-Eerwaarde Zeer-Geleerde Heer JACOB STERK, Predikant bij de Hervormde Gemeente aldaar.

*** Heden overleed alhier, in den gezegenden ouderdom van ruim 92 jaren, Jonkvrouwe MARIE JEANNE DE QUAI. Eenige kennisgeving.

MAASTRICHT, den 30sten Augustus 1847.

*** Heden ontsliep in den Heer, in den ouderdom van 81 jaren, onze zoo innig geliefde Moeder en Behuwd-Moeder MARRETJE VAN LIT, Weduwe van *J. B. Ebink*.

A. EBINK,
IJSSELSTEIN, *uit aller Naam*.
31 Augustus 1847. Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na een kortstondig lijden, onze geliefde jongste Zoon, LAMBERTUS DE HAAS, Hulp-Onderwijzer, in den jeugdigen leeftijd van 27 jaren. Allen die hem kenden betreuren met ons dit zoo smartelijk verlies.

P. DE HAAS.
KOUKERK, M. DE HAAS.
den 1sten September 1847.

*** Heden ontsliep alhier, aan een verval van krachten, in den ouderdom van ruim 88 jaren, de Heer R. E. Baron VAN DORTH VAN HET MEDLER, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Lid van de Ridderschap in Gelderland.

Huize MEDLER, bij *Vorden*, den 2den September 1847.

*** Heden overleed mijne teedergeliefde Echtgenoot, Vrouwe JOHANNA IDA VAN STOLK, in den ouderdom van circa 65 jaren, na eene allergelukkigste vereeniging van 44 jaren. D. VAN NIJMEGEN.

ROTTERDAM, den 2den September 1847.

*** Ten onzen huize overleed op heden, tot onze diepe droefheid, onze waarde Moeder en Behuwd-Moeder SARA MARIA WARNARS, Weduwe den Heer *G. Boekenoogen*, in den ouderdom van ruim 64 jaren.

H. E. VAN GELDER.
AMSTERDAM, I. C. VAN GELDER,
2 September 1847. BOEKENOOGEN.
Uit aller Naam.

Eenigen algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed, tot mijne onuitsprekelijke droefheid, mijne hartelijk geliefde onvergetelijke Echtgenoot NEELTJE VIS, in den ouderdom van ruim vier en vijftig jaren, na eene allergelukkigste Echtverbindtenis van zeven en twintig jaren.

Wat ik met mijne zeven Kinderen gevoel, zal ieder gaarne gelooven, die mijne dierbare afgestorvene meer van nabij gekend heeft. God, hoop ik, zal ons sterken in dezen moeijelijken weg, en de hoop des wederziens alleen is in staat ons in dezen eerbiedig in Gods wil te doen berusten. M. BUIJZE.

ZIERIKZEE, den 3den September 1847.

*** Heden overleed ons geliefd jongste Dochtertje JENNY ELISABETH; slechts 16 dagen mogten wij ons in haar bezit verheugen.

S. DUNLOP.
ROTTERDAM, M. P. J. DUNLOP,
3 September 1847. SURINGAR.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, op den leeftijd van ruim elf maanden, JOHANNES ALEXANDER GÉRARD, hartelijk geliefd jongste Kind van J. F. VAN DOBBEN.

HAARLEM, C. VAN DOBBEN,
4 September 1847. DE KONING.

Familie en Vrienden buiten de Stad gelieve deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving te willen aanmerken.

*** Heden overleed, aan een verval van krachten, mijn waarde Echtgenoot HENDRIKUS VAN HULSTIJN, in den ouderdom van 63 jaren en 6 maanden, mij nalatende een' Zoon.

G. VAN HULSTIJN,
HOUTEN, Geb. PUTTERS.
5 September 1847.

Dienende deze tot algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

⁂ Heden overleed mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JAN SCHOEHUIJS, in den ouderdom van ruim 44 jaren, mij nalatende vier Kinderen, allen te jong om het verlies van hunnen Vader te beseffen.

Vrienden en Bekenden worden verzocht deze algemeene ook voor bijzondere kennisgeving te willen aannemen.

UITGEEST, J. DE BIE,
5 September 1847. Wed. *J. Schoehuijs.*

⁂ Op den 18den Junij l. l., op onze reize van *Java* naar *Nederland*, overleed in den ouderdom van 49 jaren, aan boord van het Nederlandsch Koopvaardijschip *Anthonij*, de Hoog Edel-Gestr. Heer LEONARD HENDRIK STENNEKES, Ridder der M. W. Orde 4de klasse, gepensioneerd Kolonel en waarnemend Directeur der Artillerie op *Java*, tot bittere smart van mij en onze Kinderen, ook die uit mijn vorig huwelijk met den Wel-Edel Geboren Heer *J. H. Cornets de Groot.*

UTRECHT, B. C. H. BORWATER,
6 September 1847. Wed. *Stennekes.*

Eenige kennisgeving.

⁂ Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Alkmaar, van den 2den September 1847, is de Heer JAN SYBRANDSZ KEIJSER, zonder beroep, wonende op het Eiland Texel, ten verzoeke van zijnen Broeder, den Heer PIETER SYBRANDSZ KEIJSER, Burgemeester en Dijkgraaf van het Eiland Texel en aan den Burg op Texel woonachtig, wegens krankzinnigheid, gesteld onder curateele.

Voor Extract,
J. C. VONK, Procureur.

⁂ OPROEPING VAN SCHULDEISCHERS.

De Regter-Commissaris in het Faillissement van DANTS en STOOTERS, Winkeliers te Haarlem, heeft bij bevelschrift van heden gelast, dat de verificatie van de schulden dier Failliete Massa zal plaats hebben op Zaturdag den vijf en twintigsten September aanstaande, des voormiddags ten tien ure, in het Geregtsgebouw in de Zijlstraat aldaar.

Haarlem, den 6den September 1847.

De Curator in bovengenoemd Faillissement,
WILLEKES MACDONALD.

⁂ Al degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen THEODORUS VAN HET HOFF (ook wel genaamd VAN 'T HOFF), in leven Houtkooper te Rotterdam, of Gelden of Goederen, tot zijnen Boedel behoorende, onder hunne berusting mogten hebben, gelieven daarvan opgave, betaling of afgifte te doen ten Kantore van den Notaris J. A. JONGENEEL, in den Oppert, of van den Procureur Mr. VAN CONVENT TEN OEVER, in de eerste Lombardstraat, beide te Rotterdam.

⁂ Allen die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of papieren enz. onder zich hebben van wijlen den Wel-Ed. Heer J. VAN DAALEN, overleden te 's Gravenhage den 18den Augustus l. l., worden verzocht daarvan schriftelijk opgave te doen aan den Heer J. TERSTEEG, wonende op 's Rijks Werf te Amsterdam.

⁂ Degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den Boedel en Nalatenschap van wijlen den Heer THEODORE JEAN MARC CHAPUIS, in leven Contrôleur der Stedelijke Belastingen te 's Gravenhage, aldaar gewoond hebbende en op den 15den Augustus 1847 overleden, gelieven daarvan onverwijld opgave te doen, ten Kantore van den Notaris SCHMOLCK, te 's Gravenhage.

⁂ Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan de Nalatenschap van wijlen den Heer WIJNAND JANS, in leven Logementhouder aan het Velser-Ent en aldaar overleden 29 Augustus jl., gelieven daarvan opgave of betaling te doen, vóór den 1sten October e. k., aan L. VAN DER MIJÉ, Executeur-Testamentair te Santpoort.

⁂ De POST van SCHOOLONDERWIJZER in het *Gereformeerd Burger-Weeshuis* te Rotterdam, met 1 November aanstaande zullende vaceren, worden Onderwijzers van den tweeden rang, daartoe genegen, uitgenoodigd, zich in den loop dezer maand September, in *persoon* te vervoegen in de Vergaderkamer van voornoemde Regenten, des Donderdags namiddag ten vijf ure, ten einde omtrent de verdere vereischten en het inkomen nader onderrigt te bekomen.

⁂ De ondergeteekende, aan het hoofd staande van een Instituut, waar onderwijs gegeven wordt in de Oude- en Nieuwe Talen, alsmede in de Aardrijkskunde, Geschiedenis, Meet- en Natuurkunde, en die zich bijzonder daarmede bezig houdt, om Jonge Lieden voor de studie der Burgerlijke- en Militaire Bouwkunde voortebereiden, en hun een volledigen Cursus van Wis- en Natuurkunde te geven, om hen alzoo in staat te stellen de voorlezingen aan de Hooge Scholen met vrucht te kunnen bijwonen, is voornemens KWEEKELINGEN bij zich in Huis en onder zijn bijzonder opzigt te nemen.

Het Honorarium, de Inwoning daaronder begrepen, is *f* 500 's jaars.

ROSSKÖTHEN,
Evang. Pred. te *Rees*, aan *den Rijn.*

⁂ Als GOUVERNEUR-INTERNE of EXTERNE, wenscht geplaatst te worden een Doctor in de Letteren, die zich, door het onderwijs der *Oude* en *Moderne Talen*, *Wiskunde* enz., inzonderheid door de opleiding tot de Hoogeschool, voordeelig heeft bekend gemaakt. Adres *franco*, Letter P., bij de ERVEN THIERY & MENSING, Boekhandelaars te 's Gravenhage.

⁂ Aan een GENEES- of HEELKUNDIGE, genegen zich in *Neêrlands Indië* te vestigen, wordt eene aannemelijke gelegenheid tot overtogt aangeboden. Adres onder Letters V. C., aan het Bureau der Nieuwe Rotterdamsche Courant.

⁂ In eene *Apotheek* alhier vraagt men tegen primo November een TWEEDE BEDIENDE, van goede getuigschriften voorzien. Adres met *franco* Brieven, onder de Letters Z. Z., aan het Bureau der Nieuwe Rotterdamsche Courant, Groote Markt D. 61, te Rotterdam.

⁂ NOTARIAAT.

Wordt verlangd een kundig en ervaren KANDIDAAT-NOTARIS of EERSTE KLERK, van goeden huize, om op een Notarieel Kantoor, in eene aanzienlijke Stad, als *Eerste Klerk* werkzaam te zijn. Men gelieve de schriftelijke opgaven, welke alles behooren te bevatten, wat tot inlichting en aanvankelijke beoordeeling kan strekken (het verlangde Salaris daaronder begrepen), *franco* intezenden, onder Lett. U, bij de Boekhandelaren J. G. VAN TERVEEN EN ZOON, te Utrecht.

⁂ Een JONG MENSCH van goeden huize en van de meest afdoende bewijzen van goed zedelijk gedrag, bekwaamheid en soliditeit voorzien, verlangt, door het fourneren van eenige mille, het houden der boeken en verder geldelijk beheer en toezigt der zaak, deelgenoot te worden in eene met goed gevolg gedreven wordende *Bierbrouwerij*, *Azijnmakerij*, *Steenbakkerij* of andere *Fabrijk* of *Trafijk*. Adres met *franco* Brieven, onder Letter Z, bij den Boekhandelaar J. GOTELING VINNIS, te Haarlem.

⁂ Men verlangt tegen November of eerder, een HUISKNECHT, trouw en eerlijk, van goed gedrag en zindelijk. Adres met *franco* Brieven, bij den Boekhandelaar J. F. THIEME, te Nijmegen, onder Letters H. H.

⁂ AANVRAGE OM EENE SECONDANTE.

In een bloeijend Instituut voor Jonge Jufvrouwen, verlangt men zoo spoedig mogelijk eene SECONDANTE, vooral in staat de Engelsche Taal grondig te onderwijzen. Bij een aangenaam huisselijk verkeer, kan men op billijk salaris rekenen. Brieven *franco*, Letter O, aan de Boekhandelaren J. NOMAN en ZOON, te Zalt-Bommel.

⁂ De Betrekking van NAAIMOEDER in het *Meisjeshuis* binnen Delft, met 1°. November aanstaande komende te vaceren, zoo worden alle degenen die genegen zouden zijn deze Betrekking te vervullen, mits de vereischte bekwaamheden bezittende, uitgenoodigd zich in *persoon* te vervoegen bij de Presidente-Regentesse van gemeld Gesticht.

⁂ Eene Protestantsche JUFVROUW, circa 29 jaren oud, die hare betrekking bij eene respectabele Familie, als Huishoudster en Verzorgster van moederlooze Kinderen, door bijzondere omstandigheden verlaten heeft, zag zich gaarne, liefst in dezelfde betrekking weder geplaatst, is van de meest voldoende getuigenissen voorzien. Adres onder Lett. A, Boekverkooper H. HÖVEKER, te Amsterdam. Brieven *franco.*

⁂ Eene fatsoenlijke Protest. JUFVROUW, oud 30 jaren, zag zich gaarne geplaatst tot adsistentie in eene Huishouding of als Kamenier, kunnende zij van bekwaamheid, van een zedig en deugzaam karakter de beste bewijzen produceren. Adres Letter X, *franco*, Postkantoor Tilburg.

⁂ *On demande au plutôt possible, pour soigner l'éducation de deux jeunes gens, d'une famille distinguée, à des conditions engageantes et avantageuses, un DOCTEUR EN LETTRES ou un CANDIDAT, de l'église reformée wallonne ou hollandaise. Adresse chez le Libraire M. H. SCHONEKAT, auprès du Palais, à Amsterdam, sous l'initiale P. Lettres affranchies.*

⁂ *Une Demoiselle de la religion protestante, examinée dans les langues hollandaise, française et allemande, l'histoire, la géographie, etc., désire se voir placée comme GOUVERNANTE ou SECONDANTE. On est prié de s'adresser par lettres affranchies, à Mr. A. C. KRUSEMAN, Libraire à Harlem. Initiales C. W.*

⁂ VERANDERING VAN WOONPLAATS.

G. E. FELLIN, *Zijde-Verwer*, wonende voorheen op het Singel, thans aan het Zuider-Buitenspaarne, *Stad- en Spaarne-Zigt*, N°. 42, te Haarlem,

Heeft de eer het Publiek te berigten, dat hij, als vroeger, voortgaat Zijde- en alle andere soorten van Stoffen, in alle Kleuren te Verwen, hopende hij, zoo door de deugdelijkheid van zijn werk, als de matigheid zijner prijzen, het vertrouwen zijner geëerde begunstigers te blijven verdienen.

⁂ TE HUUR:

Het zeer aangenaam gelegen BUITENVERBLIJF, genaamd *HET HOOG*, gelegen onder Doorn, aan den Straatweg, geschikt voor *Zomer- en Winterverblijf*. Informatie te bekomen bij den Schilder N. VAN DIJK, te Doorn, alsmede ten Kantore van den Heer L. A. BROERS, te Utrecht. Te aanvaarden met den 1sten December 1847.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP OF TE HUUR, om terstond te aanvaarden: Eene welbeklante SMEERSMELTERIJ en KAARSENMAKERIJ, zijnde geschikt tot een *Winkelhuis*, waarin deze Affaire onheugelijke jaren met goed succes is uitgeoefend; voorts een PAKHUIS, met Zouterij en Droogerij voor Huiden, staande op een der beste standen van Schagen. Adres met *franco* Brieven, onder Letters W. S, bij den Heer J. DRAGERS, te Schagen.

**⁂ DOOR STERFGEVAL
UIT DE HAND TE KOOP,**

vóór den 16den September, eene exquisse ELECTRICEER-MACHINE, van twee Schijven, 70 Ned. duimen diameter, met ingelegden Mahonijhouten Stoel, een gewonen en een geisoleerden Slinger, één Conductor, alles met de noodige Schroeven, een isoleerbank, eene Batterij van 4 zeer groote Flesschen, met Glazen Kap, in netten Mahonijhouten Kist, eene Afstands-Conductor, met een aanzienlijk getal Liefhebberij-Voorwerpen, daarbij behoorende, te veel om afzonderlijk te worden opgenoemd; alles afkomstig van wijlen Z. Exc. den Generaal KRAAIJENHOFF. Verder eene fraaije Mahonijhoute Kunstkast, Tellurium etc. etc. Te bezigtigen op den Huize *Bergstein*, te Ellekom, bij Arnhem.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP:

Eene HUIZINGE, TUINEN, ERVEN en GRONDEN, en annexe overdekte KOLFBAAN, zeer geschikt tot het houden eener *Societeit*, staande en gelegen te Utrecht. *Franco* te bevragen bij den Mr. Timmerman G. VAN DER BIE, onder de Linden.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP,

door verandering van Affaire: Eene welbeklante en ter goeder nering staande ROGGE- en WITTEBROOD en KOEKBAKKERIJ, met alle derzelver vaste en losse GEREEDSCHAPPEN; benevens een tegen over het vorengenoemde Perceel staande PAKHUIS, voor berging van 10 Lasten Graan, en STALLING voor acht Koebeesten en zes Paarden, alsmede nog drie Bunders best WEILAND, alles gelegen aan en nevens elkander.

Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner JAN ZWEET, te Winkel.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP:

Eene welgeconserveerde en gemakkelijk opteslane HOUTEN KEET of KRAAM, lang buitenwerks 5,32 Ellen en breed 5,25 Ellen; voorzien van eene Kast, een Gemak, drie openslaande en twee vaste Ramen met Luiken, en gediend hebbende tot een' *Koepel* of *Theekamer* op een *Buiten.*

Te bevragen met *franco* Brieven bij H. VAN ENGELENBURG, Rentmeester op het Doorn, Prov. Utrecht.

⁂ B. D. BOSSCHER, Makelaar, zal op Maandag den 13den September 1847, des avonds ten zes ure, te Amsterdam, in *de Nieuwe Stads-Herberg*, aan het IJ, ten overstaan van den Notaris T. J. VAN RIET, verkoopen:

Een extra ordinair, welbezeild, gekoperd en met Koperen Bouten voorzien FREGATSCHIP, genaamd *EUGENIE*, gevoerd door Kapitein G. A. KLIMP, varende onder Nederlandsche Vlag, en volgens Meetbrief lang 32 Ellen, wijd 5 Ellen, 85 Duimen, hol 4 Ellen, 82 Duimen, en alzoo gemeten op 401 Tonnen of 212 Lasten. Breeder bij Inventaris en berigt bij bovengemelden Makelaar.

⁂ VERKOOP VAN VASTE GOEDEREN.

In het Logement *de Keizerskroon* te Zutphen, zullen op Dingsdag den 5den October 1847 in het openbaar ingezet, en 14 dagen later, zijnde den 19den dier maand, telkens des voormiddags om 10 ure, finaal verkocht worden:

1°. Een kapitaal goed onderhouden HUIS en ERF, in de Lange Hofstraat ter gez. Stede, Wijk C, N°. 192, bevattende drie Benedenvertrekken, vijf Bovenkamers, twee Zolders en Vlieringen, ruime Keuken en Kelder, open Plaats, marmeren Gang, Welwaterspomp, Regenbak, enz.

2°. Een daarnaast gelegen nieuw getimmerd FABRIEKGEBOUW, lang circa 20½ El, breed 6 El, waarin eene *Platloodgieterij* wordt uitgeoefend; alsmede de daarbij behoorende ruime TUIN met KOEPEL.

Deze Percelen 1 en 2 worden ook in Massa geveild.

3°. Een HUIS en ERF, in de Kuiperstraat terzelfder Stede, Wijk C, N°. 78, waarin twee Beneden- en drie Bovenkamers, twee ruime Zolders, Vliering, Keuken, open Plaats, enz.

4°. Een daarnevens gelegen goed onderhouden STAL en ERF, geschikt tot berging van twee of meer Paarden en Rijtuigen.

Deze beide laatste Percelen komen insgelijks in *Massa.*

Allen zijn inmiddels *uit de Hand te Koop.*

Om nadere informatien vervoege men zich ten Kantore van den Notaris H. F. LULOFS, te Zutphen. Brieven *franco.*

⁂ VERKOOP VAN EEN BUITENGOED.

Te Zutphen in *het Nederlandsche Koffijhuis*, zal, op Woensdag den 15den September 1847, in het openbaar ingezet en 14 dagen later, zijnde den 29sten dier maand, telkens des voormiddags om 11 ure, verkocht worden: Het BUITENGOED *VEELZIGT*, alleraangenaamst gelegen onder de Gemeente Gorssel, aan den Straatweg van Zutphen op Deventer, op nog geen half uur afstand van eerstgemelde Stad, bestaande in een zeer logeabel Heerenhuis, voor *Zomer- en Winterverblijf* geschikt, met Koetshuis en Stalling; voorts Tuin, Wandelingen, opgaande Boomen en verder Plantsoen, te zamen groot 3 Bunders, 35 Roeden, 60 Ellen en terstond aanvaardbaar.

Hetzelve is inmiddels ook *uit de Hand te Koop*, terwijl nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris H. F. LULOFS, te Zutphen. Brieven *franco.*

⁂ Bij den Boekhandelaar J. VAN GOLVERDINGE, te 's Hage, is van de pers gekomen en alom verzonden:

(à 50 CENTS.)

ZEDIGE BEDENKINGEN omtrent het vertrek der geloovigen in Nederland naar Noord-Amerika, door J. HASSELMAN, Opziener der Christelijk Afgescheidene Gemeente te Aalst, bij Zalt-Bommel.

Dit werkje behelst eene wederlegging van de gronden, die door de Wel-Eerw. Heeren SCHOLTE, BRUMMELKAMP en VAN RAALTE, ter aanprijzing van de Landverhuizing zijn opgegeven, en bewijst tevens dat dezen weg geenszins als de wel behagelijke wil van God omtrent zijn volk kan aangemerkt worden.

⁂ DE EERSTE DRUK VAN:

ZSCHOKKE, MIJN LEVEN, DENKEN EN WERKEN,

was UITVERKOCHT. Heden is door W. H. VAN HEIJNINGEN, te Utrecht, daarvan een TWEEDE GOEDKOOPE *uitgaaf*, in kl. 8°., verzonden, 2 deelen à *f* 3,90.

De buitengewoon spoedige uitverkoop van dit uitmuntend Werk bewijst hoezeer hetzelve naar waarde wordt geschat; de Uitgever vertrouwt, dat deze net uitgevoerde 2de druk een niet minder gunstig onthaal zal te beurt vallen.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN